

Nacka kommun

Parter: Boo Miljö- och Naturvänner m.fl. ./ . Nacka kommun

Målet gäller: detaljplan för Volten, del av fastigheterna Orminge 60:1 och Skarpnäs 1:83, i Boo Nacka Kommun

---

Mark- och miljödomstolen, Nacka tingsrätts dom 2022-11-30, P 5132-22, har överklagats.

Ni ska yttra er

Ni ska yttra er över överklagandet.

Mark- och miljööverdomstolen har meddelat prövningstillstånd i ovanstående mål, se aktbilaga 4. Överklagandet i målet översänds, aktbilaga 1, 3.

Ni föreläggs att till Mark- och miljööverdomstolen svara på överklagandet. Av svaret ska framgå om ni medger eller motsätter er klagandes yrkande om ändring. Om ni motsätter överklagandet ska ni ange skälen för detta och de eventuella bevis ni vill åberopa.

Ni ska **senast den 28 april 2023** komma in med ett skriftligt yttrande över överklagandet. Yttrandet ska lämnas till Mark- och miljööverdomstolen.

Ger ni inte in något svar inom den angivna tiden kan målet ändå komma att avgöras i befintligt skick.

När ni skickar in yttrandet

Uppge namn, målnummer P 15408-22 och det telefonnummer som ni kan nås på.

Skicka gärna in handlingarna till domstolen per e-post eller e-tjänst, helst i PDF-format. De behöver då inte lämnas på annat sätt. På www.domstol.se/skickadigitalt finns information om hur ni kan lämna in handlingar digitalt.

Sida 1 (av 2)

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16
Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

Öppettider
måndag–fredag
09:00–16:30

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

E-post
svea.hovratt@dom.se
Webbplats
www.svea.se

Mer information

Allmän information finns på Mark- och miljööverdomstolens webbplats. Kontakta oss vid frågor.

Anette Söderlund
Telefon 08-561 675 50

Bifogade handlingar: aktilaga 1, 3-4 (mål P 15408-22)

**Naturskyddsföreningen
Nacka**

Boo Miljö- och Naturvänner

SVEA HOVRÄTT

Ink 2022

Mål nr
Aktbilaga

SVEA HOVRÄTT
Rotel 0601

INKOM: 2022-12-23
MÅLNR: P 15408-22
AKTBIL: 1

2022-12-21

Till
Mark- och miljödomstolen
Nacka tingsrätt
mmd.nacka.avdelning3@dom.se

Överklagande av Mark- och miljödomstolens beslut att avslå överklagande i målnummer P 5132-22

1. Begäran om anstånd och övriga yrkanden

Naturskyddsföreningen i Nacka och Boo Miljö- och Naturvänner (nedan föreningarna) yrkar att Mark- och miljödomstolens dom, Nacka TR P 2053-22, undanröjs.

Föreningarna yrkar att Nacka kommunfullmäktiges beslut att anta detaljplan för detaljplan för Volten, del av fastigheterna Orminge 60:1 och Skarpnäs 1:83 i Boo, Nacka kommun, KFKS 2021/97, 2018/243 upphävs.

Föreningarna yrkar att syn och sammanträde ska hållas.

Föreningen hänvisar vidare till föreningarnas överklagande till Mark- och miljödomstolen och åberopar de grunder som anges däri.

2. Grunder

Föreningarna menar den antagna detaljplanen inte tillvaratar planområdets kvaliteter och att den inte avsätter tillräckligt stor friyta lämplig för utvistelse för förskolans gård.

I Nacka kommun har friytorna för förskolor och skolor successivt minskat både vid nybyggnad och vid utbyggnad av befintliga förskolor och skolor, en utveckling vi föreningar sett under många år och påtalat i flera av våra remisskrivningar. Trots upprepad kritik har vi inte kunnat se någon förändring till det bättre.

Det finns idag mycket samlad kunskap och erfarenhet om betydelsen av barns utemiljö och om vikten av en omsorgsfull och god planering av förskolegårdar för barns hälsa och utveckling.

Föreningarna menar att Mark- och miljödomstolen inte tagit i beaktande föreningarnas invändningar och inte förstått föreningarnas överklagan.

Föreningarna anser att detaljplanen strider mot FN:s konvention om barnets rättigheter artikel 31 inbegripet allmänna kommentarer nr 17 och vidare även mot:

- Syfte, innehåll och definitioner Plan- och bygglagen, 1 kap 1 § PBL
- Allmänna och enskilda intressen Plan- och bygglagen, 2 kap 7 § PBL
- Placering och anordnande av friyta på obebyggd tomt Plan- och bygglagen, 8 kap 9 § andra stycket PBL

3. Prövningstillstånd

Föreningarna söker prövningstillstånd och gör gällande att:

1. Det går inte att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
2. Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.

4. Begäran om anstånd

Föreningen ber om anstånd för att utveckla sina ståndpunkter och komplettera denna överklagan senast den 8 februari 2023.

[REDACTED]
Ordförande Naturskyddsföreningen i Nacka

[REDACTED]
Ordförande Boo Miljö- och Naturvänner

Naturskyddsföreningen
Nacka

Boo Miljö- och Naturvänner

SVEA HOVRÄTT
060107

INKOM: 2023-02-08
MÅLNR: P 15408-22
AKTBIL: 3

2023-02-08

Till
Mark- och miljööverdomstolen
Svea hovrätt
svea.avdelning6@dom.se
Mål P 15408-22

Begäran om prövningstillstånd och överklagande av detaljplan för Volten, del av fastigheterna Orminge 60:1 och Skarpnäs 1:83, Boo, Nacka kommun

Naturskyddsföreningen i Nacka och Boo Miljö- och Naturvänner (nedan föreningarna) begär prövningstillstånd och yrkar att Mark- och miljödomstolens dom, Nacka TR P 5132-22 undanröjs och att Nacka kommunfullmäktiges beslut att anta detaljplan för Volten, fastigheterna Orminge 60:1 och Skarpnäs 1:83 i Boo, Nacka kommun, upphävs.

Motiv till prövningstillstånd

Det finns anledning att tvivla på att Mark- och miljödomstolen dömt rätt och det går inte att bedöma om Mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet:

- Ändringar har gjorts i detaljplanen efter granskningen i plankartan, planbeskrivningen, miljöredovisningen, gestaltungsprogrammet och i flera utredningar. Dessutom har flera nya utredningar som utgör underlag för bedömning av miljön inom planområdet tillkommit efter granskningen.
- Detaljplanen innehåller felaktiga planbestämmelser, bestämmelser som inte har stöd i PBL eller som inte uppfyller PBL:s krav på tydlighet.
- Detaljplanen innehåller vilseledande illustration.
- Möjligheten att avhjälpa markföröreningar inom planområdet ur ett tekniskt och ekonomiskt perspektiv har inte klarlagts i detaljplanen.
- Förutsättningarna för att omhänderta dagvattnet har inte säkerställts i detaljplanen.
- En undersökning om betydande miljöpåverkan enligt 5 kap. 11a § PBL och 6 kap. 6 § miljöbalken har inte genomförts.
- I detaljplanen har kommunen inte visat att platsen är lämplig för ändamålet enligt 2 kap. 2 § PBL avseende trafik, parkering, avfall, risken för hälsa och säkerhet, solbelysning och tillgänglighet vad avser förskolan.

Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen:

- Detaljplanen har inte handlagts enligt kraven i Barnkonventionen vad gäller tillvaratagande av barnens rätt, överväganden mellan barnens intressen och andra intressen samt hörande av barn. Föreningarna anser att det finns ett stort behov av vägledning i hur plan- och bygglagen ska tillämpas i detaljplaneärenden med hänsyn till Barnkonventionens regler.
- En undersökning om betydande miljöpåverkan har inte genomförts i planarbetet.

Motiven till prövningstillstånd och överklagan utvecklas nedan.

Utvecklan av talan

Detaljplanen och utredningar som rör planens genomförbarhet har ändrats efter granskningen

Efter granskningen har detaljplanen ändrats i plankartan, planbeskrivningen, gestaltungsprogrammet och i miljöredovisningen. Även flera utredningar har ändrats genomgripande och flera nya utredningar har genomförts, utredningar som rör miljöförhållandena och förutsättningar för planens genomförande. Ändring i underlagsmaterialet har även genomförts mellan behandling i kommunstyrelse och kommunfullmäktige, se bifogad kopia på mail från kommunsekreteraren 17 juni 2022!

Ändringarna har föranletts av att länsstyrelsen både i samråds- och granskningsyttrande framfört synpunkter som utgör ingripandegrunder gällande förorenade områden och geotekniska risker enligt 11 kap. 10 § PBL. Ändringarna har inte kommunicerats och länsstyrelsen har inte getts möjlighet att yttra sig om ändringarnas betydelse för ställningstagande till ingripande enligt 11 kap. 10 § PBL.

Enligt kommunfullmäktiges protokoll 20 juni 2022 vid antagandet av detaljplanen har följande ändringar genomförts efter granskningen:

- En miljöteknisk utredning har tagits fram.
- Plankartan har justerats avseende
  - plushöjder för mark
  - kompletterats med yta för komplementbyggnader (korsmark) för att möjliggöra vatten- och avloppslösning inom kvartersmark
  - läge för infart till förskolan har justerats för att förbättra tillgänglighet och angöring till förskolan
  - planbestämmelsen **e6** har förtydligats med orden "*för huvudbyggnad*" för att tydliggöra att bestämmelsen reglerar byggrätten för huvudbyggnad
  - bestämmelsen **b3** har justerats för att inte omöjliggöra att förskolegården utformas på ett för verksamheten ändamålsenligt sätt.
- Planbeskrivningen har kompletterats och förtydligats avseende bland annat förorenade områden, geotekniska risker, naturvärden och gröna samband samt genomförande- och ansvarsfrågor.

Redovisningen över ändringarna i kommunfullmäktiges protokoll överensstämmer dock inte helt med de ändringar som redovisas i planbeskrivningen och som framkommit vid genomgång av materialet.

Föreningarna anser att ändringarna av detaljplanen och underlaget är så omfattande att detaljplanen ska upphävas av det skälet.

Ändringar i plankartan efter granskning

På plankartan anges att den justerats i april 2022, alltså efter granskningen. De ändringar som genomförts är de som redovisas i miljö- och stadsbyggnadsnämndens protokoll 2022-05-18:

”Plankartan har justerats avseende plushöjder för mark och kompletterats med yta för komplementbyggnader (korsmark) för att möjliggöra vatten- och avloppslösning inom kvartersmark. Vidare har läge för infart till förskolan justerats för att förbättra tillgänglighet och angöring till förskolan. Plankartan har även justerats avseende planbestämmelsen e6 som har förtydligats med orden ”för huvudbyggnad” för att tydliggöra att bestämmelsen reglerar byggrätten för huvudbyggnad. Bestämmelsen b3 har justerats för att inte omöjliggöra att förskolegården utformas på ett för verksamheten ändamålsenligt sätt.”

Ändringarna i plushöjder innebär en sänkning av lokalgatan vid utfarten till Valövägen med -0,5 m samt därefter en höjning av gatan från +0,7 m, +0,7 m samt + 0,3 m på motsvarande platser för höjdangivelser i granskningsversionen. Förändringen av höjderna innebär att lokalgatans anslutning till kvartersmarken är förändrad då gatunivån höjs.

Ändringarna av plushöjderna innebär ändrade förutsättningar för dagvattenavrinningen och dagvattenhanteringen inom planområdet vilket medför att dagvattenutredningen är inaktuell.

Ändring i planbeskrivningen efter granskningen

I planbeskrivningen har stora ändringar genomförts efter granskningen. I Miljö- och stadsbyggnadsnämndens protokoll 2022-05-18 anges följande:

”Planbeskrivningen har kompletterats och förtydligats avseende bland annat förorenade områden, geotekniska risker, naturvärden och gröna samband samt genomförande- och ansvarsfrågor.”

Ändringarna visar sig efter en genomgång vara följande:

- Under *Planhandlingar och underlag* sid. 5 redovisas att revideringar av *Tekniskt PM Geoteknik* samt *Miljöredovisning* gjorts efter granskningen. Vidare anges att fyra nya utredningar tagits fram som underlag till detaljplanen, se nedan.
- Under *Förutsättningar och planförslag, Markens beskaffenhet*, sid. 26 - 28, har avsnittet *Förorenade områden* i princip helt skrivits om och utökats med omfattande text och en bild på provpunkter med anledning av de nya utredningarna.
- Under *Så genomförs planen, Tekniska frågor*, sid. 37, avsnittet *Markföroreningar* har texten flerfaldigats med uppgifter från de nya utredningarna.
- Under *Fastighetsrättsliga frågor, Fastighetsbildning*, sid. 39, har texten *”De fastigheter som ska belastas av nya rättigheter såsom servitut, ledningsrätter eller gemensamhetsanläggning har rätt till kompensation. Ersättningens storlek bestäms i lantmäteriförrättningen eller genom överenskommelse med fastighetsägaren”* tagits bort.
- Under *Konsekvenser av detaljplanen och dess genomförande*, avsnittet *Natur*, sid. 41 - 42, har texten utökats från drygt 3 rader i granskningen till en hel sida. Ändringen har föranletts av den nya kompletterande utredningen om artskydd, se nedan. Bl.a. skrivs *”Om några av de högre tallarna sparas från avverkning inom detaljplaneområdet, bedöms att inga fågelarters bevarandestatus på lokal, regional eller biogeografisk nivå kommer att påverkas negativt av den planerade bebyggelsen”*. (Planbestämmelser om förbud mot trädfällning eller skydd av natur saknas i detaljplanekartan. Av utredningarna om markföroreningar framgår att marken kommer att schaktas bort till ett djup som

innebär att all växtlighet försvinner.)

- Under *Konsekvenser av detaljplanen och dess genomförande, Förorenade områden*, sid. 43 - 45, har texten mer än fördubblats och en bild samt en tabell tillförts. Texten redogör för olika saneringsåtgärder och kostnader för dessa relaterat till vilka åtgärder som genomförs. Textens innehåll handlar om planens genomförbarhet beroende på vilket alternativ som är genomförbart och realistiskt samt kostnaderna för detta.

Utredningar som tillkommit och utredningar som reviderats efter granskningen

Fyra nya utredningar har tillkommit och en utredning samt miljöredovisningen har reviderats efter granskningen. Samtliga nya utredningar och revideringar är avgörande för bedömningen av planens genomförbarhet. Följande utredningar har tillkommit:

- 1) *Markteknisk undersökningsrapport (Tyréns 2021-12-01)*
Undersökningens syfte är enligt texten att klargöra de geotekniska och miljögeotekniska förutsättningarna för exploateringen.
- 2) *Miljöteknisk markundersökning (Ensucon, 2022-03-23, reviderad 2022-03-31)*
Syftet med undersökning enligt texten är att utreda föroreningssituationen i jord, grundvatten och sediment. Rapporten redogör för föroreningssituationen, risker för människors hälsa och miljö, åtgärdsförslag samt förslag på fördjupad riskbedömning, åtgärdsutredning m m.
- 3) *PM – Förslag till platsspecifika riktvärden och beräkning av förorenade massor (Ensucon, 2022-04-22)*
I rapporten görs en utvärdering av lämpligheten av den planerade markanvändningen och byggnationen inom området samt av om de olika föreslagna åtgärdernas genomförbarhet ur ett kostnadsperspektiv genom att ta fram ytterligare underlag i form av förslag till platsspecifika riktvärden (PSRV) och fördjupad beräkning av förorenade massor inklusive kostnadskalkyl.
- 4) *Kompletterande artskyddsutredning avseende fåglar inför byggnation av områdena Volten och Pylonen i Nacka kommun (Greensway, juni 2022)*
Syftet med utredningen är att bedöma hur den planerade exploateringen kommer att påverka livsmiljöns kontinuerliga ekologiska funktion (KEF) för de fågelarter som förekommer i området, samt dessa arters bevarandestatus på en lokal och regional skala, framförallt de fågelarter som är upptagna i Bilaga 1 i EU:s fågeldirektiv, är nationellt eller globalt rödlistade och/eller uppvisar en populationsminskning ≥ 50 % sedan 1980.

Enligt planbeskrivningen har revideringar efter granskningen genomförts av Tekniskt PM Geoteknik och Miljöredovisning. Men en genomgång av materialet visar att även gestaltningsprogrammet har reviderats. Gestaltningsprogrammet utgör enligt planbeskrivningen en del av planen men ändringarna redovisas trots det inte någonstans.

- 1) *Tekniskt PM Geoteknik*
Rapporten uppges har uppdaterats efter yttrande från Länsstyrelsen i granskningen. Ändringarna innebär ett förtydligande av risken för skred och ras inom området och för bedömning av planens genomförbarhet. Avsnittet *Geotekniska förhållanden* har skrivits om med bl.a. en bild på utbredningen av den f.d. deponin och en bild med jordlagerförhållanden i en sektion av bostadsområdet

samt utökning av avsnittet *Hydrogeologiska förhållande* med fler uppgifter. I avsnittet *Stabilitetsberäkningar* har omfattande text tillkommit, tabeller och illustrationer tagits bort och nya tillkommit. Under *Slutsatser och rekommendationer* har den planerade släntlutningen ändrats från 1:10 till 1:6.

2) MILJÖREDOVISNING – konsekvenser av planen

Miljöredovisningen i antagandehandlingarna uppges vara upprättad i mars 2022, alltså efter granskningen som ägde rum 27 oktober - 1 december 2021.

- I Innehållsförteckningen sid 2 har *Bilaga 1 Plankarta (granskningsversion utkast 2021-09-07)* tagits bort.
- Under *Utredningar* sid. 5 anges 6 nya utredningar till grund för miljöredovisningen som tillkommit efter granskningen.
- Under *Konsekvenser för miljö och förslag till åtgärder, Landskapsbild och kulturmiljö*, sid. 9 - 10, har tre illustrationer tagits bort och en tillkommit.
- Under avsnittets *Slutsatser och rekommendationer* har texten "*Mängden dagvatten som leds ut från området kommer att dubblas och avrinningen vid skyfall behöver utredas vidare för att säkerställa att det inte blir någon negativ påverkan på blivande naturreservatet. Inga anlagda bäckfårar bör finnas i reservatet. Byggrätterna i den västra delen bör flyttas så att en zon om minst fyra meter finns mellan naturmarken och byggnaderna*" tagits bort och ersatts med texten "*Avrinningen vid skyfall behöver studeras vidare vid projektering, för att säkerställa att det inte blir någon negativ påverkan på blivande naturreservatet. Inga anlagda bäckfårar eller liknande bör finnas i reservatet*". Vidare har tillagts att skydds- och kompensationsåtgärder för fågel rekommenderas genomföras i de blivande naturreservaten Skarpnäs och Rensättra som kompensation för den förlust av livsmiljöer som den planerade exploateringen orsakar.
- Under avsnittet *Ekosystemtjänster, Slutsatser och rekommendationer* har texten "*I och med att naturmark exploateras påverkas relativt många av de befintliga ekosystemtjänsterna som finns i planområdet och i närområdet. I och med att det inte finns en ekosystemtjänstanalys på landskapsnivå är det svårt att ersätta den påverkan som blir med tillräckliga ekosystemtjänster eftersom det bara är planområdet som är till förfogande för åtgärder. De åtgärder som föreslås kommer alltså att till viss del att kunna bli fungerande ekosystemtjänster men kommer inte till fullo ersätta de tjänster som försvinner. En slutsats är att träd hyser många ekosystemtjänster och att det därför är viktigt att planera in så många träd som möjligt i planen. I det fortsatta planarbetet bör så många föreslagna åtgärder som möjligt implementeras för att kunna bibehålla åtminstone några ekosystemtjänster inom planområdet och för att utveckla nya.*" tagits bort och ersatts med "*Pilotprojektet visar att även om det finns svårigheter att genomföra analys och föreslå åtgärder för ett så begränsat område som ett detaljplanerområde så fungerar arbetssättet och gör nytta. Kommunen avser därför att gå vidare med arbetssättet i kommande relevanta detaljplaner. Även om arbetet inte är slutfört i denna detaljplan så kommer vissa av de föreslagna ekosystemtjänsterna att genomföras eftersom de ingår i det övriga planarbetet, främst åtgärder avseende dagvatten och skyfallshantering. Vissa av de övriga åtgärderna kan också komma att genomföras i samband med utbyggnaden av området.*"

- Under avsnittet *Ytvatten – dagvatten, Slutsatser och rekommendationer*, sid. 21, har texten i första avsnittet ändrats från ”är det i praktiken inte möjligt att rena dagvattnet” till ”är det svårt att rena dagvattnet”. Ett nytt stycke har tillförts: ”Under detaljprojekteringen kan lösningarna anpassas så att dagvattnet inte lakar ur eventuella kvarlämnade föroreningar, om så är nödvändigt. Det görs genom att hela eller delar av dagvattensystemet är tätt så att allt dagvatten leds ut från detaljplaneområdet istället för att infiltrera. Detaljplanen möjliggör därmed en säker avledning ur markföroreningssynpunkt.”
- Avsnittet *Förorenade områden*, sid. 22 - 33, har helt skrivits om och utökats från 2 sidor till 11 sidor med nya förutsättningar, redovisning av de nya utredningarna efter granskningen, bedömning om finansieringen, genomförandet samt slutsatser och rekommendationer.
- I avsnittets *Slutsatser och rekommendationer* har texten mer än fördubblats och slutsatserna och rekommendationerna har förändrats. Istället för att bedömningen i granskningen att ”enklare typ av sanering troligen är nödvändig, där man byter ut det översta jordlagret till rena massor” så har bedömningen ändrats till att ”Det innebär att saneringen utförs till det djup som är motiverat utifrån ett hälso- och miljöperspektiv. - Riskerna med detta utförande är alltså inte att saneringen skulle misslyckas utan att kostnaden kan bli högre än vad beräkningarna visat. Kommunen anser dock att området är så pass viktigt för Orminges utveckling att sanering kommer utföras även om värsta scenariot blir aktuellt, dvs. att sanering av samtliga deponimassor behöver utföras till en beräknad kostnad av cirka 50 miljoner kronor.” Vidare tilläggs att ”En mindre del av urschaktningen kan beröra grundvattnet. Inom ruta B2 går schaktdjupet 70 cm djupare än grundvattnet och jorden inom rutan har konstaterats förorenad med PAH:er och aromater. Om grundvattnet kommer behöva pumpas tillfälligt under schaktningen finns det möjlighet att rena utgående vatten till de nivåer som Nacka vatten och avfall eller tillsynsmyndigheten bestämmer för länshållet vatten.” samt att ”Möjlighet finns att anpassa dagvattenhanteringen till föroreningssituationen om detta skulle behövas. Den anpassningen sker då i detaljprojekteringen som sker efter planens antagande.”
- Under avsnittet *Sulfider, Slutsatser och rekommendationer*, sid. 33, har tillagts ”Om bergmassor utifrån används inom området kan det vara lämpligt att säkerställa att dessa inte innehåller höga halter av sulfider eftersom det teoretiskt sett skulle kunna innebära att metaller lakas ur eventuella kvarvarande deponimassor.”
- Under avsnittet *Klimatpåverkan, Slutsatser och rekommendationer*, sid. 43, har texten minskats och ändrats vad gäller marksaneringen.
- Under avsnittet *Klimatanpassning*, sid. 48, har ett stycke om marksammansättning och grundläggningsförhållanden tillförts.

3) *Gestaltningssprogram*

Gestaltningssprogrammet har reviderats 2022-04-26. Lekplatsen i bostadsområdet samt förskolans gård har reviderats vad gäller markhöjder, sluttningar och förrådsplacering m. m. Utformningen i gestaltningssprogrammet stämmer inte med förslaget till dagvattenhantering inom området. Även foton och förslag på färgsättning har ändrats och en helt ny sida med foton har tillkommit.

Detaljplanen innehåller felaktiga planbestämmelser, bestämmelser som inte har stöd i PBL eller som inte uppfyller PBL:s krav på tydlighet

Plankartan innehåller dels fel i redovisningen av bestämmelsen och dels planbestämmelse som inte har stöd i PBL.

- Bestämmelsen "*b₃ Minst 20 % av egenskapsytan ska vara genomsläpplig och får inte hårdgöras*" i bestämmelseförteckningen saknas på plankartan. Bestämmelsen som är en förutsättning för hantering av dagvatten saknar därmed verkan.
- Bestämmelsen "*Marken ska utformas med växtbäddar som klarar fördröjning av de första 10 mm regn från hårdgjorda ytor*" har ingen koppling till plankartan. Bestämmelsen saknar ytangivelser på hårdgjorda ytor och antal m³ som ska fördröjas samt angivande av mängd och placering av växtbäddar. Bestämmelsen är omöjlig att efterleva och kontrollera och har ingen funktion för att hantera dagvattnet inom planområdet.
- Bestämmelsebeckningen **b₅** som står på byggrätten för förskolan saknar förklaring i bestämmelseförteckningen.
- Gång- och cykelgatan och naturmarken saknar höjdangivelse. Även den intilliggande kvartersgatan saknar höjdangivelse längs med bostäderna vilket innebär oklarhet vid genomförandet av planen.
- Planbestämmelsen "*Bygglov får inte ges för ändrad markanvändning förrän tillsynsmyndigheten enligt miljöbalken har godkänt avhjälpandeåtgärder avseende markföreningar*" uppfyller inte tydlighetskravet i plan- och bygglagen. Beslutet om bygglov är beroende av ett beslut i en annan myndighet, det är oklart vilka krav den myndigheten kommer att ställa vilket skapar osäkerhet om möjligheten till genomförande av detaljplanen.

Felen i planbestämmelserna rör i huvudsak dagvattenhanteringen och innebär att omhändertagande av dagvatten inte har säkerställts i detaljplanen och föreningarna anser att detaljplanen ska upphävas av det skälet.

Undersökning om betydande miljöpåverkan har inte genomförts

En undersökning om betydande miljöpåverkan har inte genomförts enligt uppgift från kommunen. Kommunen uppger att en undersökning inte utförs i alla detaljplaner.

När kommunen upprättar eller ändrar en detaljplan ska planen genomgå en undersökning. Det gäller alla detaljplaner utom för detaljplaner som endast är till för att tillgodose totalförsvarets eller räddningstjänstens behov (5 kap. 11a § PBL, 6 kap. 6 § miljöbalken). Undersökningen ska genomföras inom ramen för plansamrådet. Detta innebär att den måste vara genomförd innan granskningen påbörjas. Det är inte reglerat exakt när under samrådet undersökningen ska genomföras, men i lagens förarbeten anges att undersökningen bör göras i ett tidigt skede, innan kommunen har sammanställt ett planförslag och genomfört den remiss som normalt avslutar samrådet. (Jfr prop. 2019/20:52 sid. 68).

En undersökning ska bestå av ett antal moment (5 kap. 11a PBL, 6 kap. 6 § miljöbalken, 5 § miljöbedömningsförordningen). Efter undersökningen ska kommunen ta ställning till om genomförandet av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte. Detta ska göras genom att kommunen fattar ett särskilt beslut (5 kap. 11a § PBL, 6 kap. 7 § miljöbalken).

Då en undersökning om betydande miljöpåverkan inte genomförts har kommunen inte kunnat bedöma om detaljplanen medför betydande miljöpåverkan eller ej.

Föreningarna anser att underlåtande att genomföra en undersökning är ett skäl till upphävande av detaljplanen.

Detaljplanen innehåller vilseledande illustration

I gestaltningsprogrammet finns bl.a. en illustration över förskolan från norrsidan. Illustrationen visar en solbelysning från norr som får bilden att se ut som en söderslutning. Illustrationen visar också på uppvuxna träd. Men enligt utredningarna om markföroreningarna kommer marken schaktas bort till ett djup på upp till en meter och ersättas med nya massor. Ingen vegetation kommer att finnas kvar inom området och träd i den storleken som redovisas på bilden kommer inte att finnas på tiotals år.

Illustrationen av förskoletomten är även vilseledande då den inte överensstämmer med förslaget till dagvattenhantering. På delar av det som illustreras som förskolegård med lekyta förslås bl.a. krossdiken som helt förändrar förutsättningarna för förskolegården och barnens utemiljö.

Enligt 4 kap. 33 § PBL ska en planbeskrivning innehålla det illustrationsmaterial som behövs för att förstå planen. Föreningarna anser att illustrationen över en solbelyst norrslutning och stora träd är vilseledande vad gäller planens konsekvenser och lämpligheten av att uppföra en förskola på platsen. Illustration av förskolegården är inte heller verklighetstrogen med avseende på förslaget till dagvattenhantering.

Gestaltningsprogrammet utgör enligt planbeskrivningen en del av planen och planbeskrivningen kan således inte anses uppfylla kravet på tydlighet enligt PBL och detaljplanen ska enligt föreningarna därför upphävas.

Möjligheten att avhjälpa markföroreningar inom planområdet ur ett tekniskt och ekonomiskt perspektiv har inte klarlagts i detaljplanen

Marken inom planområdet är förorenad av en f.d. deponi. Enligt avsnittet *Förorenade områden* i planbeskrivningen har tre olika undersökningar genomförts. Men enligt förteckningen i planbeskrivningen har även en fjärde undersökning som detaljplanen grundar sig på genomförts av Ensucan 2022-04-22 strax före antagandet.

- *Översiktlig miljöteknisk markundersökning, Volten, Nacka kommun av Geosigma 2018-08-31* med provtagning enligt ett tidigare preliminärt detaljplaneområde. Undersökningen visade att föroreningar i form av PAH:er förekommer i halter överstigande känslig markanvändning i tre av provtagningspunkterna och över riktvärdena för mindre känslig markanvändning (MKM) i en provtagningspunkt. I ytjorden i bäckfåran nedanför planområdet uppmättes halter av PCB, koppar och PAH-H överstigande riktvärdena för känslig markanvändning (KM). I grundvattenrör uppmättes höga halter av nickel. Undersökningen har inte tillfogats handlingarna utan bara refererats i planbeskrivningen.
- *Markteknisk undersökningsrapport av Tyréns 2021-12-01*. Undersökningen påvisade halter av alifater, aromater, PAH:er, bly, kvicksilver, zink, Farligt Avfall (FA), och asfalt. Rapportens slutsats är att förorenade massor behöver fraktas bort. Undersökningen som har tagits fram efter granskningen har enligt rapporten genomförts som underlag inför systemhandlingsprojektering och alltså inte som underlag för detaljplanen.

- Miljöteknisk markundersökning av Ensucon, 2022-03-23, reviderad 2022-03-31.*
 Syftet med undersökning enligt texten är att utreda föroreningssituationen i jord, grundvatten och sediment. Flera provpunkter visade tecken på fyllning och avfall vilket tyder på att deponiområdet sträcker sig längre österut än tidigare bedömt. Undersökningen visar på föroreningar i jorden och då en känslig markanvändning i form av bostäder och förskola planeras kan inte oacceptabla risker för hälsa och miljö uteslutas med anledning av de halter som påträffats. Före planerad byggnation bedöms riskreducerande åtgärder vara nödvändiga för att säkerställa skydd av människors hälsa och miljö. Olika åtgärdsalternativ har tagits fram och det fortsatta arbetet föreslås innehålla fördjupad riskbedömning och riskvärdering, framtagning av plats specifika riktvärden, åtgärdsutredning samt klassning av massor inklusive eventuella kompletterande undersökningar. Utredningen har tagits fram efter granskningen.
- PM – Förslag till plats specifika riktvärden och beräkning av förorenade massor av Ensucon 2022-04-22.*
 Syftet med rapporten är att utvärdera om planerad markanvändning är lämplig och genomförbar ur ett kostnadsperspektiv. Enligt rapporten varierar kostnaderna mellan 10 000 000 kr och 47 000 000 kr beroende på valt alternativ. Alla alternativen innebär bortschaktning av den förorenade jorden. Av rapporten framgår bl.a. att det vid en mindre urschaktning till den lägre kostnaden finns en risk att föroreningar inom deponin missas i undersökningsskedet och påträffas först vid schaktning. Schaktning, pålning och andra ingrepp i samband med byggnation runt deponin kan också påverka spridningsförutsättningarna och medföra en ökad utlakning av föroreningar.

De utredningar som tagits fram visar att en marksanering innebär risker ur miljösynpunkt samt att det finns en stor osäkerhet i kostnaderna för marksaneringen och vad det innebär för projektets genomförbarhet. Utredningarna har också tagits fram efter granskningen vilket innebär att de inte legat till grund för detaljplanen, att demokratiska processen har åsidosatts och att länsstyrelsen inte yttrat sig om rapporterna.

Planbestämmelsen ”Bygglov får inte ges för ändrad markanvändning förrän tillsynsmyndigheten enligt miljöbalken har godkänt avhjälpandeåtgärder avseende markföroreningar” är inte förenlig med plan- och bygglagen då bygglovet är beroende av en annan myndighets bedömning. Vilka möjligheter som finns att åtgärda föroreningarna ur ett tekniskt och ekonomiskt perspektiv har inte klarlagts i detaljplanarbetet.

Föreningarna anser att detaljplanen ska upphävas av ovan nämnda skäl.

Förutsättningarna för att omhändertaga dagvattnet har inte säkerställts i detaljplanen

Dagvattenutredningen togs fram i ett tidigt skede av planarbetet, 2020-11-24, och har inte uppdaterats efter det trots att detaljplanen reviderats flera gånger. Dagvattenutredningen grundas på samrådsförslaget. Efter det har byggnadsrätten för förskolan utökats och därmed den hårdgjorda ytan vilket förändrat förutsättningarna för beräkningarna av dagvatten och medfört att dagvattenutredningen är inaktuell.

Principen i dagvattenutredningen är att dagvattnet fördröjs inom planområdet med hjälp av växtbäddar, svackdiken, krossdiken, stenkistor och en torrdamm samt avrinner mot befintligt vattendrag norr om planområdet. Höjdsättningen inom planområdet är en förutsättning för avrinningen och beräkningarna av flöden enligt dagvattenutredningen.

Höjdsättningen i dagvattenutredningen stämmer dock inte med höjdsättningen på plankartan:

- Angöringsgatan till förskolan med entrémark och bilparkering ska enligt dagvattenutredningen luta åt nordost för vattenavrinningen från +49 till 45,8 samt ha en lutning upp mot cykelbanan och angöringen. Plankartan anger en jämn höjdsättning på +48 m hela vägen.
- Dagvattendammen på lekplatsen i bostadsområdet har i plankartan angetts till en meter högre höjd än i dagvattenutredningen, från +45,5 i dagvattenutredningen till +46,5 i plankartan.
- Angöringsgatan till bostadsområdet har fått betydande förändringar i höjdsättningen hela vägen och saknar dessutom höjdangivelse på delen framför det södra bostadskvarteret i anslutning till gång- och cykelbanan.
- Den allmänna platsmarken, området *Natur* i norr och gång- och cykelbanan i söder, saknar helt höjdangivelser. I dagvattenutredningen förutsätts gång- och cykelbanan ligga i nivå med bostadskvarteren för att sedan sjunka förbi förskolan.

Dagvattenutredningens förslag på anordningar och platser för omhändertagande av dagvatten i dagvattenutredningen har inte markerats i plankartan, vilket innebär att anläggandet av dagvattenanläggningarna inte kan säkerställas och förslaget till dagvattenanordningar överensstämmer inte med plankartans utformning:

- I dagvattenutredningen förutsätts växtbäddar på nordöstra sidan om lokalgatan i de mellersta och södra bostadskvarteren. I plankartan är dessa områden utlagda som kvartersmark som får bebyggas.
- I mellanrummen i de norra och mellersta bostadskvarteren anger dagvattenutredningen svack- eller gräsdiken. På plankartan utgör detta byggbar kvartersmark och gestaltningsprogrammet (reviderat inför antagandet så det får anses vara aktuellt) anges stödmurar och trappa.
- Nordost, sydväst och nordväst om bostadskvarteren samt norr om lekparken anges i dagvattenutredningen svack- eller gräsdiken som inte är markerade på plankartan som områden för dagvattenhantering.
- Översvämningssområdet runt dagvattendammen på lekplatsen enligt dagvattenutredningen har inte markerats i plankartan som områden för omhändertagande av dagvatten.
- I området för förskolan anges två krossdiken, ett väster och ett öster om förskolan, som saknas i plankartan. På platsen för det västra krossdiket är marken i plankartan utlagd som kvartersmark för bebyggelse och förutsättningarna för avrinning av dagvatten där enligt dagvattenutredningen är inte säkerställt i plankartan. På platsen för det östra krossdiket planeras enligt gestaltningsprogrammet lekytor och lekanordningar på förskolegården. Två krossdiken på ca 40 – 50 m vardera är för övrigt inga lämpliga inslag på en förskolegård.
- I nordvästra hörnet föreslås enligt dagvattenutredningen en stenkista/fördröjningsmagasin som inte återfinns i plankartan.

Plankartan har dessutom en ofullständig redovisning av åtgärder för dagvattenåtgärder som också redovisats ovan:

- Bestämmelsen "*b₃ Minst 20 % av egenskapsytan ska vara genomsläpplig och får inte hårdgöras*" i bestämmelseförteckningen saknas på plankartan. Bestämmelsen som är en förutsättning för hantering av dagvatten saknar därmed verkan och i detaljplanen saknas därmed möjlighet att hantera dagvattnet.
- Bestämmelsen "*Marken ska utformas med växtbäddar som klarar fördröjning av de första 10 mm regn från hårdgjorda ytor*" har ingen koppling till plankartan.

Bestämmelsen saknar också ytangivelser både vad gäller ytan som regnet träffar och därmed antal m³ som ska fördröjas samt inom vilken yta som regnet ska fördröjas. Bestämmelsen är omöjlig att efterleva och kontrollera och har ingen funktion för att hantera dagvattnet inom planområdet. Bestämmelsen uppfyller inte heller plan- och bygglagens krav på tydlighet.

Planområdet ingår inte i kommunens nuvarande verksamhetsområde för dagvatten då det hittills inte varit planlagt. Planområdet gränsar dock till verksamhetsområdet för dagvatten för hela Orminge. I detaljplanen förutsätts att huvuddelen av erforderliga dagvattenanordningar ska utföras på kvartermark. Anordningarna har inte markerats på plankartan. Då de åtgärder som föreslås i dagvattenutredningen inte har reglerats med planbestämmelser på plankartan har kommunen ingen möjlighet att garantera att dagvattenhanteringen sker på ett sätt som inte riskerar hälsa, säkerhet och miljö eller att de överhuvudtaget utförs.

Plankartan medger inte omhändertagande av dagvatten enligt dagvattenutredningen. Omhändertagande av dagvattenutredningen har inte säkerställts i detaljplanen och den ska därför enligt föreningarna upphävas.

I detaljplanen har inte visats att platsen är lämplig för sitt ändamål enligt 2 kap. 2 § PBL

Föreningarna anser att platsen inte är lämplig för lokalisering av en förskola och att planen ska upphävas av nedan anförda skäl.

Enligt 2 kap. 5 § PBL ska detaljplanen medge möjligheter att bl.a. ordna trafik och avfallshantering. Förskolan ska enligt planbeskrivningen inrymma 200 barn vilket innebär drygt 40 anställda (Skolverket 2021) och att ca 200 barn under vardagar ska lämnas och hämtas vid förskolan. Detaljplanen saknar trafik- och parkeringsutredning och planförslaget uppfyller inte kommunens parkeringsnormer och inte heller kraven på säker avfallshantering i *Teknisk handbok (Nacka kommun 2018)*.

Gator och trafik

I planbeskrivningen finns ingen redovisning av trafiken till och från förskolan. In- och utfart ska ske från Ormingeringen som har ca 4 300 fordon/dygn, varav 18 % tung trafik. Ormingeringen är bussgata med flera busslinjer.

Lämning av barn vid förskola sker under ca en timmes tid på morgonen. En lämning kan uppskattningsvis vara en kvart, vintertid längre tid. I detaljplanen möjliggörs 9 bilplatser för hämtning och lämning vilket innebär 30 – 40 platser för lämning med bil under en timmes tid. Detta innebär att ca 80 % av föräldrarna förutsätts åka kollektivt, gå eller cykla till förskolan. Med tanke på platsens belägenhet, biltätheten i området och att upptagningsområdet är hela kommunen så är detta osannolikt. Det troliga är att angöringsplatsen vid förskolans entré och Ormingeringen kommer att bli uppställningsplats för hämtning och lämning vid förskolan med påverkan på trafiksäkerhet och framkomlighet.

Parkering

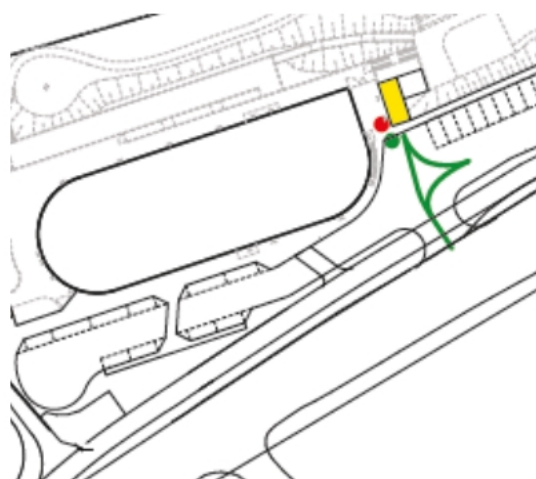
Enligt illustrationen i gestaltningsprogrammet finns det plats för 10 parkeringsplatser för anställda. Enligt *”Rekommenderade parkeringstal i Nacka kommun”* ska antal bpl/personal i förskola vara 0,4 i zon C. (Zontillhörigheten baseras på att restid med kollektivtrafiken till Slussen eller Gullmarsplan överstiger 20 min.) För drygt 40 anställda innebär det 14 – 20 bilplatser.

Planbeskrivningen behandlar inte cykelparkeringen. Enligt illustrationen i gestaltungsprogrammet finns det utrymme för 8 cykelplatser. Enligt kommunens rekommendationer ska det finnas 0,4 cykelplatser per barn, inkluderat cykelparkering för personalen. Det innebär ca 80 cykelparkeringar med en total yta på 80 – 90 m² (vilket ska jämföras med de 10 bilplatserna vars yta uppgår till ca 125 m²). Av plankartan och illustrationen framgår att det inte finns utrymme inom planområdet för fler cykelparkeringar än de åtta som illustrerats i gestaltungsprogrammet.

Om annat parkeringstal än det rekommenderade önskas, ska det enligt rekommendationerna motiveras i en särskild parkeringsutredning och remitteras till Tekniska nämnden för att avgöra, om avsteg kan motiveras. Detta har inte skett.

Avfallshantering och hämtning och lämning av gods

Avfallshanteringen beskrivs för bostäderna generellt men för förskolan framgår inte hur avfallshanteringen ska hanteras, inte heller hur hämtning och lämning av gods ska gå till.

Enligt gestaltungsprogrammet ska avfallshantering och godshantering ske på samma sida som entrén till förskolan med vändning och backning av fordonen när de ska lämna platsen.

- Avfallsfordon körbana
- Avfallsfordon angöringsplats
- In- och utlastning förskola

Enligt *Teknisk Handbok (Nacka kommun 2018)* får backning inte förekomma annat än i undantagsfall vid vändning och är aldrig tillåtet på gång- och cykelväg, i bilfria områden, intill lekplatser, bostadsentréer, skolor, förskolor och äldreboenden. Förslaget till avfallshantering går inte att lösa på något annat sätt så som detaljplanen är utformad, vilket innebär att en godtagbar avfallshantering inte säkerställts i detaljplanen.

Detaljplanen innebär risk för hälsa och säkerhet på grund av närheten till kraftledning

Enligt planförslaget förläggs bostäder och en förskola intill en markförlagd 130 kV ledning. På plankartan är kraftledningsstråkets ledningsrätt svagt markerat under gång- och cykelgatan. Markeringen visar att kraftledningen fram till planområdet är förlagd på andra sidan Ormingeringen, men vid planområdets sydöstra hörn korsar ledningen gatan och går längs den östra sidan av planområdet. Ledningsrätten för kraftledningen går även in på ett hörn av förskoletomten och har där markerats som **u₁**-område.

Avståndet mellan kraftledningen och de närmsta bostäderna är ca 7 meter och mellan kraftledningen och förskolebyggnaden är det också som närmast ca 7 meter. Entrén till förskolan ligger ca 10 meter från kraftledningen. Den del av förskolegården där barn hämtas och lämnas gränsar direkt till kraftledningen och i den östra delen går ledningsstråket en bit in på

förskolegården där område avsatts till parkering. Den östra delen av förskolegården där barnen vistas utomhus ligger så nära som 3 – 4 meter från kraftledningsstråket.

Enligt Energimarknadsinspektionen (<https://www.ei.se/bransch/koncessioner/natkoncession-for-linje/magnetfalt>) ska det där människor stadigvarande vistas, exempelvis bostäder, skolor och förskolor tydligt framgå vilka magnetfältsvärden som finns vid bebyggelse i ledningens närhet. Det finns inga nationella riktvärden men på grund av misstanken om att svaga lågfrekventa magnetfält skulle kunna öka risken för barnleukemi rekommenderar Strålsäkerhetsmyndigheten att vid samhällsplanering och byggande undvika att placera nya bostäder, skolor och förskolor nära el-anläggningar som ger förhöjda magnetfält.

I planbeskrivningen är inga magnetfältsvärden från kraftledningen angivna. I miljöredovisningen redovisas ett diagram på utbredningen av magnetfältet runt kraftledningen som framställts av nätägaren Vattenfall. I diagrammet anges ett magnetfält på 0,4 μT (mikrotesla) vid ungefär 5 meters avstånd från ledningarna vid ett "Worst-Case scenario". Uppgift om vilka värden som legat till grund för beräkningen saknas. Magnetfältet kring en kraftledning beräknas på grundval av årsmedelvärdet på strömstyrkan.

Av diagrammet kan utläsas att magnetfältet på förskolegården intill kraftledningen kan uppgå till över 1 μT och att stora delar av entrésidan till förskolegården kommer att hamna över 0,4 μT som är det värde som utgör en övre gräns för magnetfält på platser där människor stadigvarande vistas. På en del av förskolegården som utgör vistelse- och lekyta hamnar magnetfältet på 0,6 – 0,7 μT .

Någon riskutredning vad gäller avståndet till kraftledningen har inte tagits fram i planarbetet. I planbeskrivningen uppges att ledningsägaren Vattenfall Eldistribution AB angett riskavståndet 5 meter till kraftledningen. I planbeskrivningen för detaljplan Amperen (ett planförslag januari 2021, beläget längre söderut längs Ormingeringen) sägs däremot att rekommendationen från Vattenfall är att den föreslagna bebyggelsen ska hålla ett avstånd på 10 meter från kraftledningskabelns yttersta kant. Det finns inga uppgifter om vad avståndsbedömningen grundar sig på.

Från en riskutredning av företaget *SWEKO* (riskutredning Ale kommun, <https://www.ale.se/download/18.6ec5143e154b80f2fd4c431/1466088820611/Riskutredning%20120314.pdf>) kan utläsas att medelströmstyrka i en 130 kV ledning kan uppgå till ca 350 A. Detta resulterar i att avståndet från område där människor stadigvarande vistas till ledningen bör vara 50 meter för att 0,2 μT inte ska överskridas i medeltal.

Svenska Kraftnät anger som exempel på sin hemsida att ny bebyggelse, för bostäder, skola eller förskola generellt bör placeras minst 80 meter från en 220 kV luftledning eller 130 meter ifrån en 400 kV luftledning. Avståndet är baserat på maximerat årsmedelströmvärde och ska ses som en schablon för luftledningar. För avstånd utifrån en specifik lednings faktiska årsmedelströmvärde och uppbyggnad krävs en magnetfältsberäkning. Motsvarande uppgifter för markförlagda ledningar saknas.

Vid markförläggningen av kraftledningen (som skedde någon gång efter koncessionen 2014) anpassades den geografiska sträckningen till dåtidens befintliga och planerade bebyggelse. Det resulterade i att kraftledningen förlades på olika sidor om Ormingeringen för att komma så långt från bebyggelse som möjligt. Längs södra delen av Ormingeringen förlades ledningen väster om vägen, strax innan förskolan vid Bockögränd korsade ledningen Ormingeringen och förlades på Östra sidan av Ormingeringen för att inte komma för nära förskolan där. I höjd med Valövägen (intill och sydväst om det aktuella planområdet) gick ledningen över till västra/nordvästra sidan av vägen (se kartan över sträckningen i miljöredovisningen). Någon bostadsbebyggelse eller förskola inom det aktuella planområdet var inte aktuellt på den tiden. Av kartan i

miljökonsekvensbeskrivningen till koncessionsansökan framgår dessutom att ledningen var planerad att passera tvärs igenom planområdet.

Miljöbalken gäller för verksamheter även om dessa samtidigt är reglerade i andra lagar. Det innebär bl.a. att miljöbalkens försiktighetsprincip ska tillämpas. I praxis har det uttalats att skillnad ska göras mellan befintliga miljöer och miljöer där verksamheten förändras. Epidemiologiska studier har tidigare visat att det vid nivåer över 0,4 µT finns en viss ökad risk för barnleukemi. (MÖD M 2192-16). Föreningarna anser att kommunen inte har visat att platsen är lämplig för sitt ändamål avseende risken för människors hälsa och att detaljplanen ska upphävas av det skälet.

Förskolans utemiljö är olämplig, innebär risker för hälsa och säkerhet och uppfyller inte PBL:s krav på tillgänglighet för rörelsehindrade

Förslaget till förskola avses enligt planbeskrivningen inrymma 200 barn. Den yta som utgör förskolans gård för utevistelse ligger norr om förskolebyggnaden. Gården utgörs av en norrsluttning med nivåskillnad på ca 3 meter inom drygt 20 meter, vilket ger en lutning på ca 12 %. Den tillåtna totalhöjden på förskolebyggnaden är 60 meter över nollplanet, vilket innebär 12 meter mot entrésidan och 17 meter mot gårdens angivna lägsta punkter. Byggrätten är alltså 3 våningar samt suterrängplan.

I gestaltungsprogrammet illustreras byggnaden som en 2-våningsbyggnad med suterrängplan och solstudien grundas på en tvåvåningsbyggnad. Solstudien, trots att den utgår från en lägre byggnad än vad byggrätten medger, visar att större delen av förskolegården under vinterhalvåret kommer att ligga i skugga.

Illustrationen är vilseledande då den ger sken av en solbelyst södersluttning med uppvuxna träd och vegetation. Förskolegården kommer enligt detaljplanen att ligga i en norrsluttning som till stor del kommer att ligga i skugga under den tid på dygnet då barnen vistas där. På en norrsluttning ligger snön kvar längre och marken är frusen längre, temperaturen är lägre och luftfuktigheten högre. Inga uppvuxna träd kommer att finnas där på många år. Enligt utredningarna om markföroreningarna behöver jorden fraktas bort till ett stort djup och all vegetation kommer att försvinna.

Enligt kommunens egna riktlinjer för förskolors och skolors utemiljöer ska friytan ha goda sol- och skuggförhållanden, uppvuxen vegetation på förskolegården, naturförutsättningarna ska så långt som möjligt tas tillvara och så få ingrepp som möjligt ska göras i naturmarken.

Den del av förskolegården som är tillgänglig för barnens utevistelse enligt gestaltungsprogrammet utgör ca 3000 kvm, vilket innebär med 200 barn på förskolan ca 15 kvm friyta per barn. I planbeskrivningen anges felaktigt att förskolegårdens yta blir cirka 20 kvm per förskolebarn. Då detaljplanen medger ytterligare ett våningsplan på förskolan kan antalet barn komma utgöra betydligt fler än 200 och förskolegården blir då också ännu mindre per barn. Av de ca 3000 kvm upptas dessutom en del av förrådsbyggnader och stora delar är otillgängliga på grund av stark lutning. Boverkets rekommendation för förskolegårdar är 40 kvm friyta per barn med en minsta sammanhängande friyta på 3 000 kvm.

Gården är uppdelad i olika nivåer på grund av lutningen, med sluttningar emellan, och gångförbindelsen mellan de olika nivåerna utgörs av trappor. Förskolans gård är därmed inte tillgänglig för rörelsehindrade personer, varken barn eller vuxna. Utformningen av förskolegården uppfyller inte PBL:s krav på tillgänglighet för rörelsehindrade.

I dagvattenutredningen förslås krossdiken, ett dike väster och ett öster om förskolan. På platsen för det västra krossdiket är marken i plankartan utlagd som kvartersmark och i gestaltningsprogrammet för förskolan är marken planerad för förrådsbyggnader, lekyta och kommunikationsstråk. På platsen för det östra krossdiket är det tänkt att den enda lite större plana ytan för lekplats ska finnas. Om krossdiket genomförs skulle det gå rakt igenom lekytan och dela upp den och den östra delen skulle bli oanvändbar. Två krossdiken på ca 40 – 50 meter utgör dessutom ett klart olämpligt inslag på en förskolegård.

Detaljplanen har inte handlagts enligt kraven i Barnkonventionen

Barnkonventionen blev svensk lag den 1 januari 2020. Det innebär bl.a. att barnrättsperspektivet ska synliggöras i alla myndighets- och styrdokument. Bland annat ska det i alla åtgärder som rör barn i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Barn har dessutom rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem.

Enligt 2 kap. 1 § PBL ska vid prövning av frågor enligt lagen hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen. Vid avvägningen mellan allmänna och enskilda intressen ska den så kallade proportionalitetsprincipen gälla. Den innebär att det ska vara en rimlig balans mellan nyttan av ett beslut och konsekvenserna ett beslut får för motstående enskilda intressen.

Barnrättsperspektivet har överhuvudtaget inte behandlats i detaljplanen och avvägningar har inte gjorts mellan barnens intressen av en god miljö och det ekonomiska intresset av att exploatera marken på det sätt som föreslås i detaljplanen. Barn kan inte som vuxna välja eller bestämma sin miljö utan är beroende av de vuxnas val av vistelse och planering av den fysiska miljön. Ett av syftena med Barnkonventionen är att skapa en större balans mellan barnens och andra intressen. Föreningarna anser att Nacka kommun inte har följt Barnkonventionens regler om beaktande av barnets bästa och inte heller gjort någon avvägning mot andra intressen.

Lokalisering av en förskola enligt planförslaget är negativt ur ett barnperspektiv och inte förenligt med beaktande av barnens bästa, vilket framgår av redovisningen ovan. Föreningarna anser att det behövs rättslig vägledning i tillämpningen av plan- och bygglagen enligt Barnkonventionen och att det utgör ett skäl för prövningstillstånd i ärendet.

[Redacted]
Ordförande Boo Miljö- och Naturvänner
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

[Redacted]
Ordförande Naturskyddsföreningen i Nacka
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

Bilaga: Kopia på mail från kommunsekreteraren 17 juni 2022.

Bilaga: Kopia på mail från kommunsekreteraren 17 juni 2022.

Från: Rebecca Band rebecca.band@nacka.se

Skickat: den 17 juni 2022 18:21

Till: Kommunfullmäktige Kommunfullmaktige@nacka.se; Kommunfullmäktige revisorer kommunfullmaktige-revisorer@nacka.se

Ämne: Inför kommunfullmäktige på måndag - Reviderade och kompletterande handlingar

Hej!

Inför kommunfullmäktiges sammanträde på måndag har det skett mindre revideringar i två ärenden, se nedan. De reviderade och kompletterande handlingarna bifogas med detta mejl och publiceras inom kort även på webben. De befintliga motsvarande bilagorna tas bort från webben för att undvika hopblandning.

Ärende 14, Skarpnäs naturreservat, Bildande av naturreservat

I bilaga 2 (samrådsredogörelsen) har en felskrivning rättats. Felskrivningen gäller endast två meningar i samrådsredogörelsen och påverkar inte föreskrifterna. På sid 16, under rubriken Avloppspumpstation, stod tidigare "Sjön har ingen kommunal badplats och badvattenkvaliteten kontrolleras inte av kommunen. Bad sker därmed på egen risk." men denna mening har rättats så att det nu står "Sjön provtas regelbundet inom ramen för kommunens badvattenprovtagning och vattenkvaliteten följs därmed upp kontinuerligt."

Ärende 19, Detaljplan Volten, Antagande

En fördjupad artskyddsutredning för fåglar har kompletterats i handlingarna inför antagande av detaljplan Volten i KF. Utredningen har pågått parallellt med beredningen av ärendet till KS och KF för att tidplanen ska kunna hållas. Mot bakgrund av detta har planbeskrivningen och miljöredovisningen kompletterats med en text om skydds- och kompensationsåtgärder för fåglar samt en utredningsbenämning. Detta bedöms inte påverka detaljplanen, men är nödvändigt att få med i planhandlingarna vid en eventuell överprövning av detaljplanen.

Enligt kommunallagen gäller att KS eller en annan nämnd måste bereda ett ärende innan det avgörs av fullmäktige. Eftersom KS inte kunde ta ställning till kompletteringen i måndags och nästa styrelsemöte inte kan inväntas, har kommunstyrelsens ordförande fattat ett ordförandebeslut i ärendet.

Vänliga hälsningar

Rebecca Band

Kommunsekreterare
Nacka kommun, Juridik- och kanslistaben

TEL DIR 08-598 456 42

MOBIL 070-431 87 78

BESÖK Stadshuset, Granitvägen 15

POST 131 81 Nacka

E-POST rebecca.band@nacka.se

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060107

PROTOKOLL
2023-04-13
Föredragning i
Stockholm

Aktbilaga 4
Mål nr P 15408-22

RÄTTEN

Hovrättslagmannen Ylva Osvald, tekniska rådet Johan Hjalmarsson och
tf. hovrättsassessorn Henriette Fornas Minerskjöld, referent

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Föredraganden Jennifer Jarebro

PARTER

Klagande

1. Boo Miljö- och Naturvänner

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

2. Naturskyddsföreningen i Nacka

[Redacted]
[Redacted]
1 [Redacted]

Motpart

Nacka kommun
131 81 Nacka

SAKEN

Detaljplan för Volten, del av fastigheterna Orminge 60:1 och Skarpnäs 1:83, i Boo
Nacka kommun; nu fråga om prövningstillstånd

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-11-30 i mål nr P 5132-22

Efter föredragning fattar Mark- och miljööverdomstolen följande

Dok.Id 1931630

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

BESLUT (att meddelas 2023-04-13)

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd.

Beslutet får inte överklagas.

Jennifer Jarebro
Protokollet uppvisat/